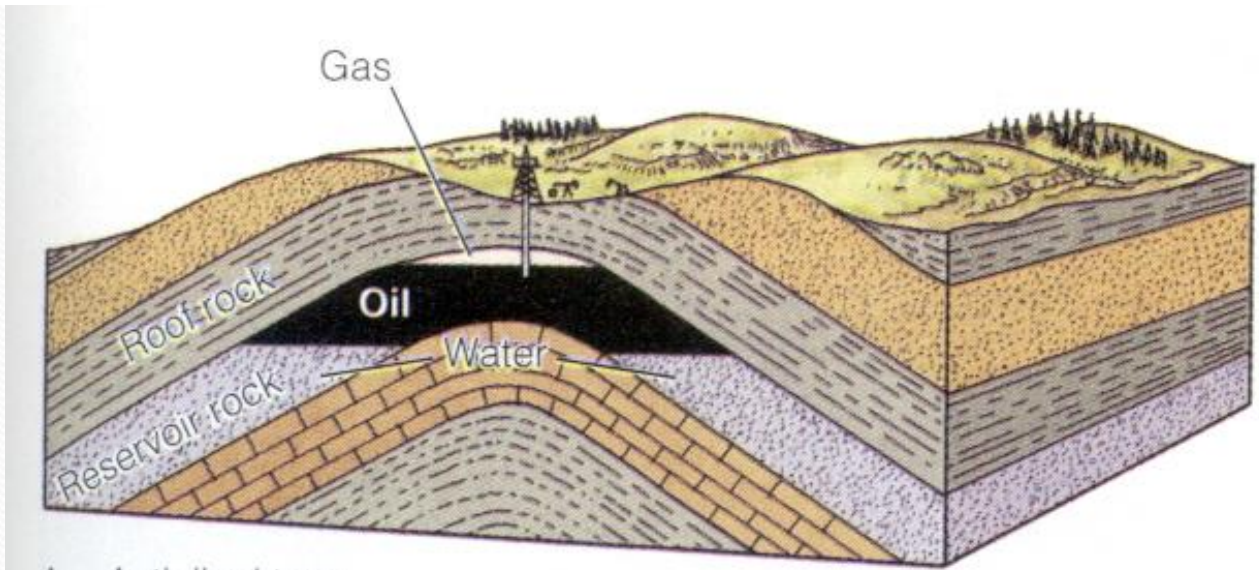
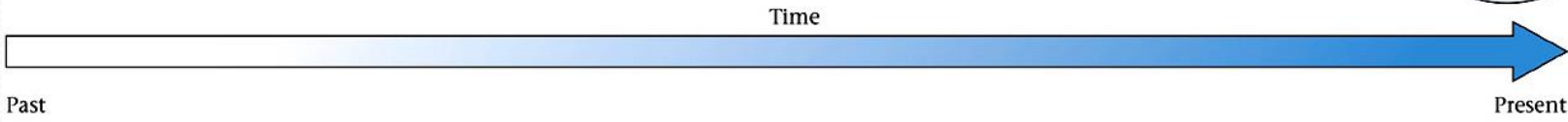
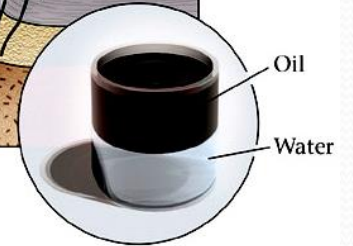
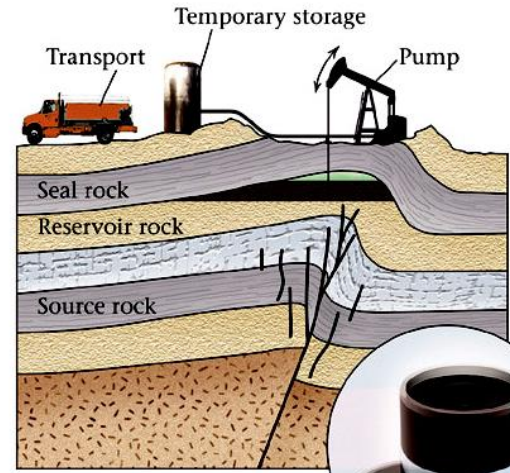
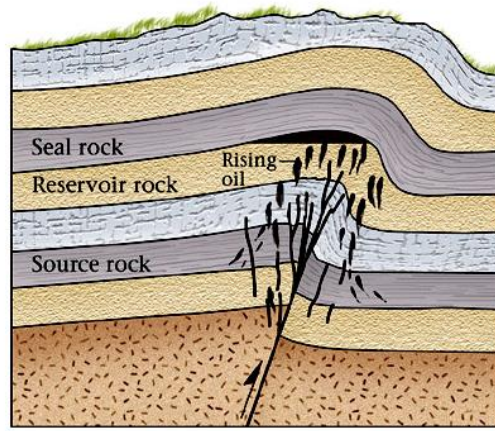
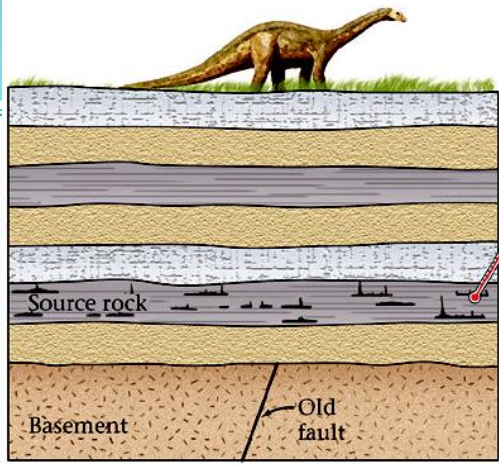
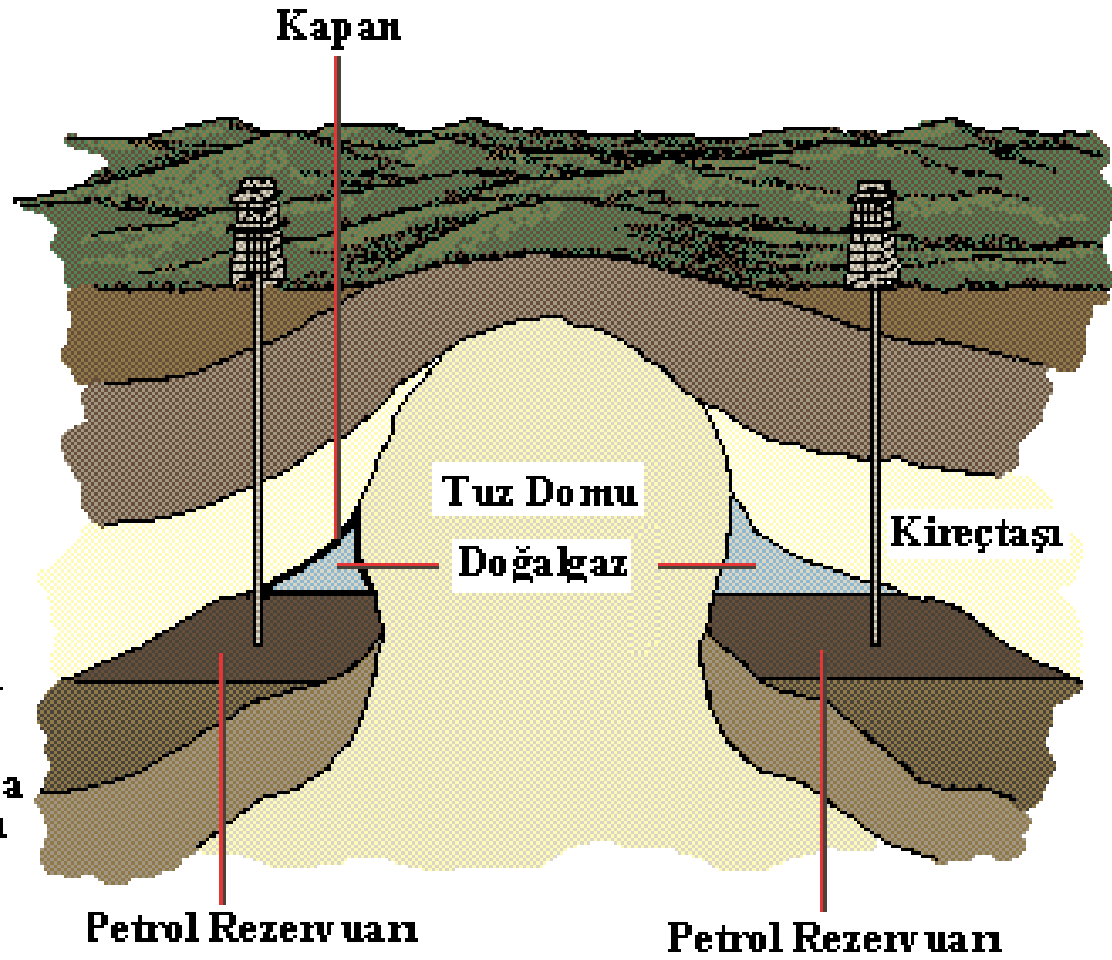
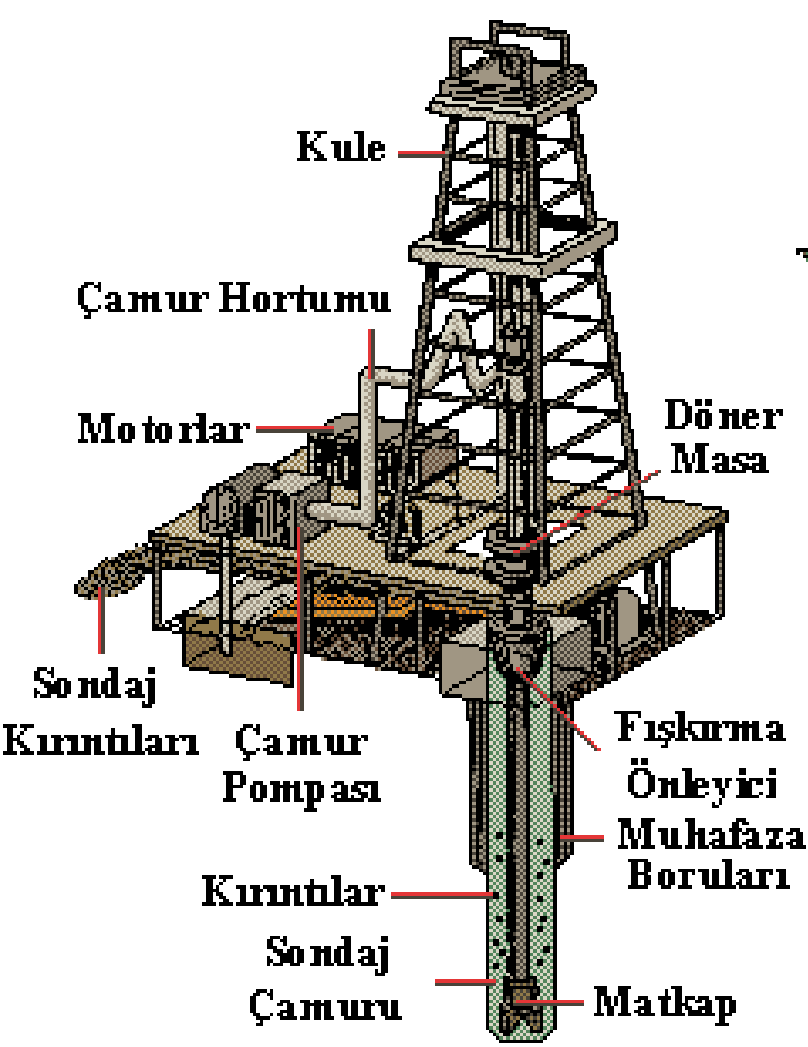

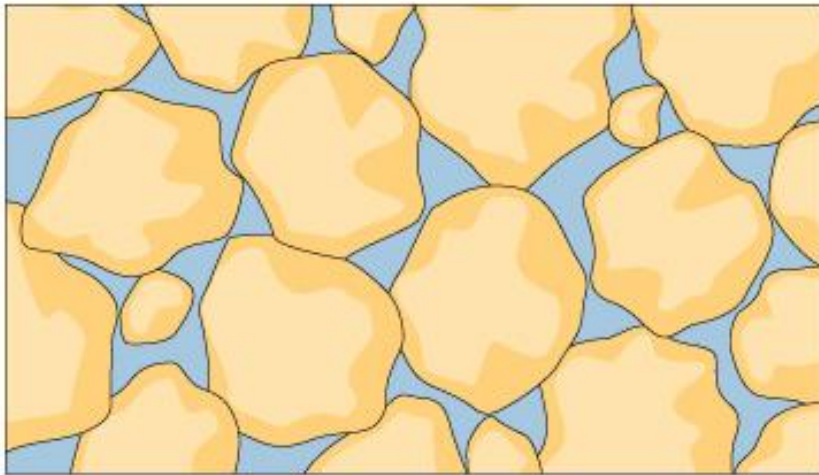
Petrol ve Dođalgaz Sondajları

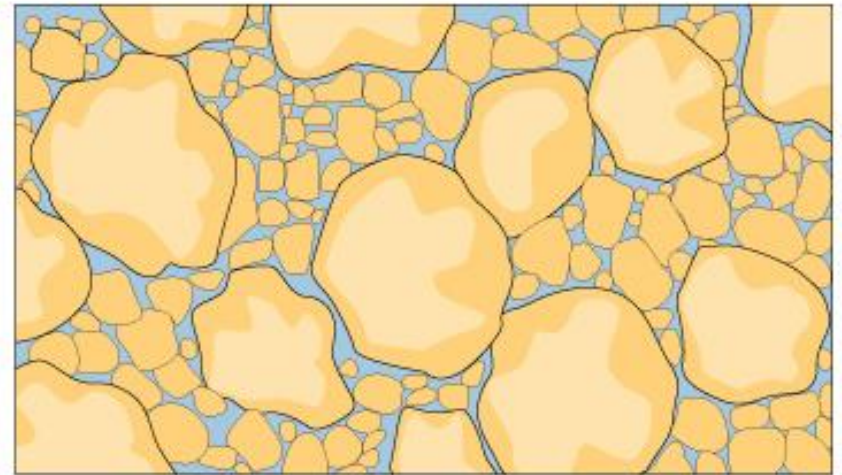
A. Anticlinal trap

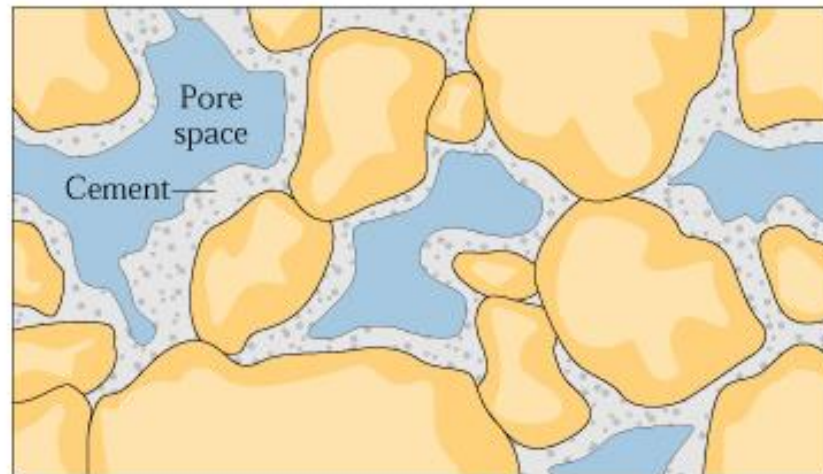

A.

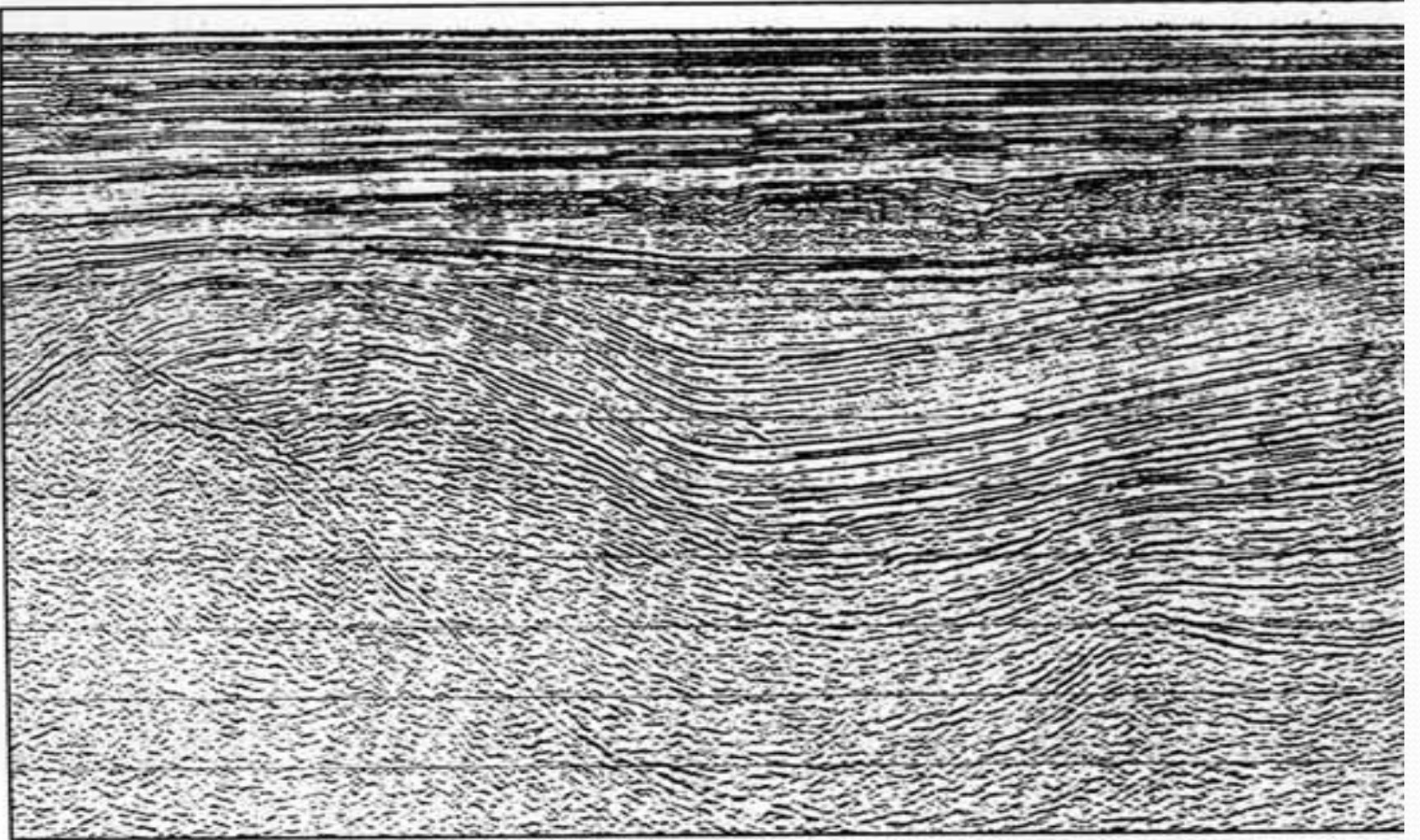
B.

C.

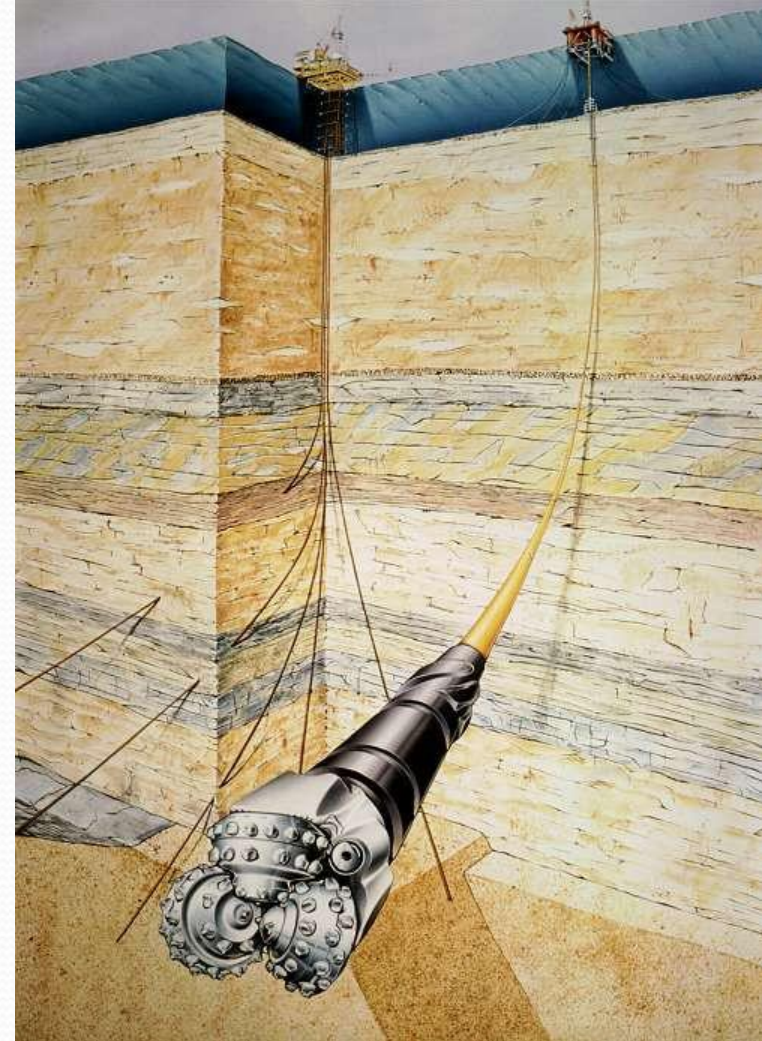
0 0.5mm

NW

Kuyu Programları Hazırlama Çalışmaları

ÖRNEK SONDAJ PROGRAMI

- **1-** Sondaj dere yatağındadır. Yüzey sondajında kaçak, yıkılma – dökülme problemi olabileceğinden jelli çamur kullanılmasında yarar vardır.
- **2-** Şelmo Fm.nda tuz kesilmesi beklenmektedir. Dikkatli olunmalı, tuz kesildiğinde çamur özelliklerine dikkat edilmeli, tuz seviyesine gelen bölümlerde casing emniyet faktörü yüksek tutulmalıdır.
- **3-** 12 inç sondajda özellikle Germik, Hoya ve Gercüş fm ları kazılırken vibrasyon beklenmektedir.
- **4-** Hoya fm çok gözenekli olduğundan kalın çamur keki nedeniyle takım sıkışması yaşanabilir, dikkatli olunmalıdır.
- **5-** Antak ve Kastel fm ciddi duraylılık problemleri beklenmektedir. X kuyusunda Antak fm da ciddi problem yaşanmıştır. Çamur özellikleri kontrol altında tutulmalıdır. Lignosulfanat çamuru programlanmıştır. Sondaj sırasında gerek görülürse değişiklik yapılacaktır.
- **6-** Garzan ve Mardin grubu fm'larından kaçak beklenmektedir. Kaçak mücadele malzemeleri hazır bulundurulmalıdır.
- **7-** 30 inç casing' ler 40 m civarında indirilecektir.
- **8-** 13 3/8 casing' ler Germik fm girişinde 750 m civarında indirilecektir.

devam

- **9-** Sondaja 12 inç matkapla devam edilecek, 9 5/8 inç casing' ler Alt Sinan fm girişine (2120 m civarında) indirilecektir.
- **10-** Sayındere fm girişine (3250 m) 7 inç casing indirilerek kuyunun 6 inç devam etmesi ve son derinliğe 4 ½ inç liner indirilmesi programlanmıştır.
- **11-** Kuyu boyunca çamur özellikleri sürekli kontrol altında tutulmalı, katı madde kontrol aletleri çalışır durumda olmalı, tanklar sık sık temizlenmelidir.
- **12-** H₂S konusunda gerekli önlemler alınmalıdır.
- **13-** Kuyu kontrolü için periyodik olarak «short trip» yapılmalıdır.

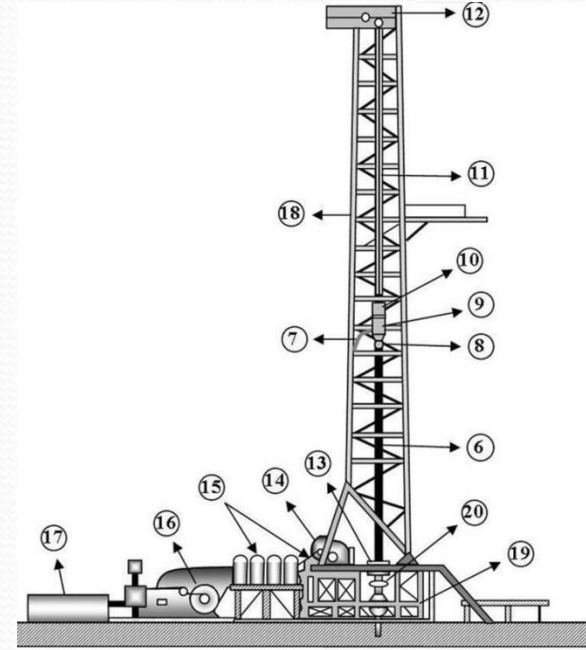

- Döner sondaj

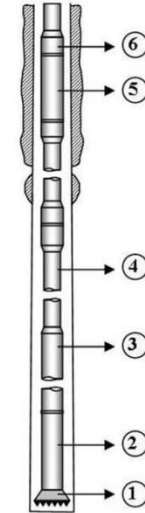
1.Sondaj

- Döner
-Darbeli sondaj

Su bazlı çamur,
Petrol bazlı çamur,
Hava veya gaz.

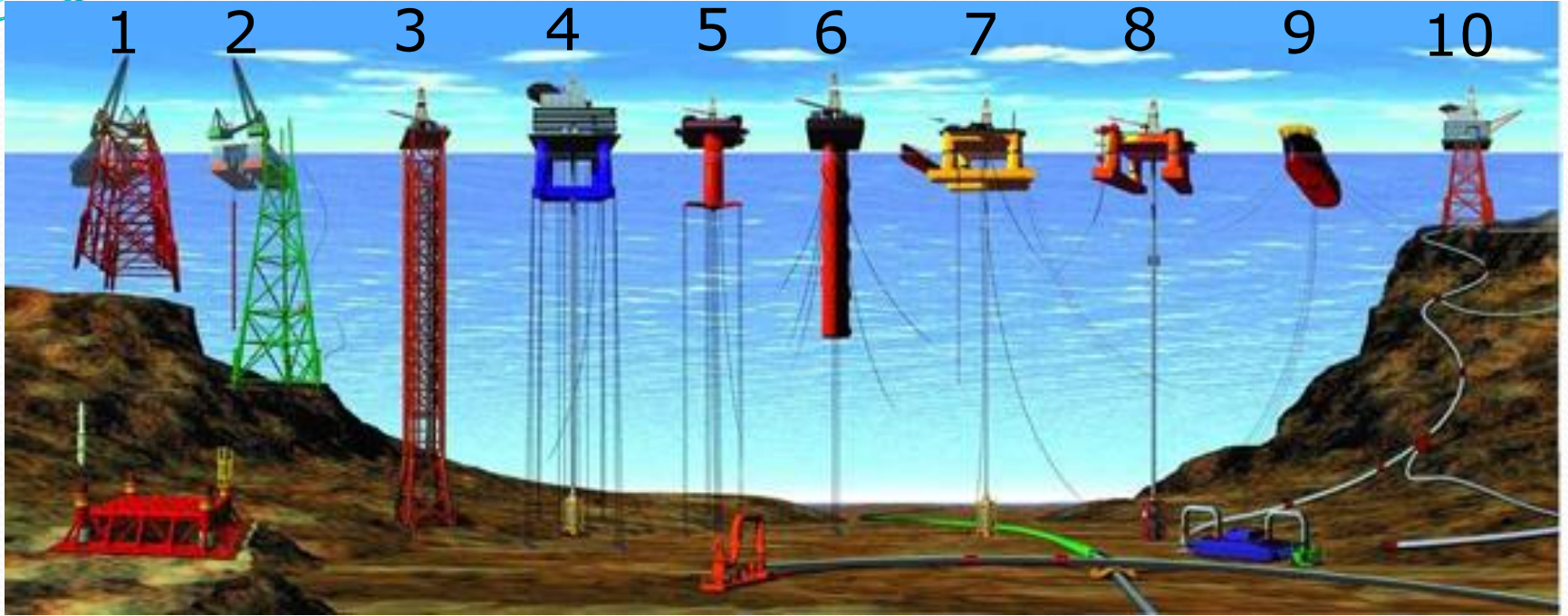
- 1 Matkap
- 2 Çap değiştirici
- 3 Ağırlık boruları
- 4 Sondaj boruları
- 5 Bağlantı elemanları
- 6 Köşeli boru
- 7 Çamur hortumu ve borusu
- 8 Subaşığ
- 9 Kanca
- 10 Hareketli makara
- 11 Halat
- 12 Taç makara
- 13 Döner masa
- 14 Vinç
- 15 Motorlar ve güç dağıtımı
- 16 Çamur pompası
- 17 Çamur tankı
- 18 Kule
- 19 Alt yapı
- 20 Kuyu başı emniyet vanaları

Petrol Platformu, Brezilya

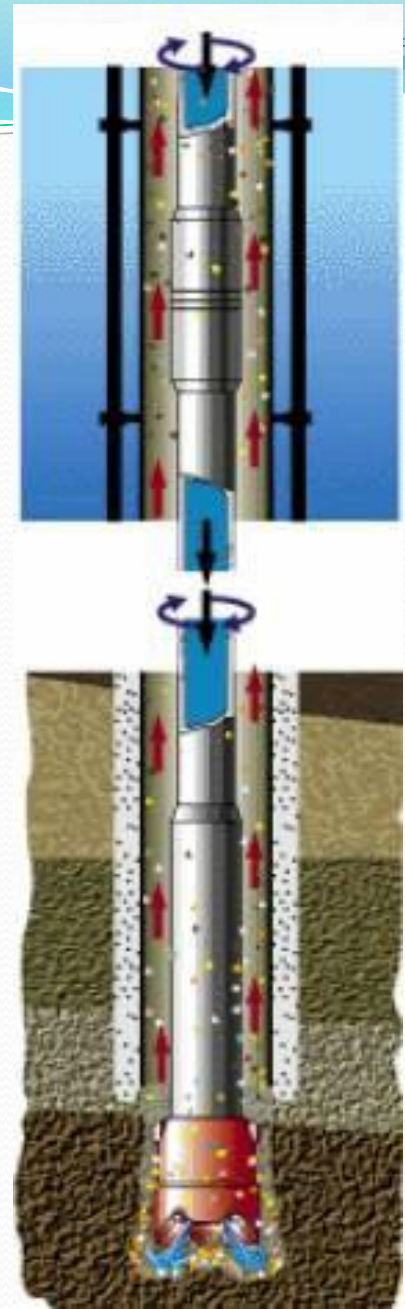

- 1,2) Geleneksel sabit platformlar (1,353 ft) = (412.3 m);
- 3) Uyumlu kule (1,754 ft) = (534.6 m);
- 4,5) Düşeye demir atarak gerilmiş bacaklı platform (4,674 ft)=(1424.6m);
- 6) Spar (5,610 ft) = (1709.9 m);
- 7,8) Yarı-suya batırılmış (6,300 ft) =(1920.2 m);
- 9) Üretim, depolama ve boşaltım tesisi (4,429 ft) = (1349.9 m);
- 10) Sub-sea completion and tie-back to host facility (7,570 ft.) = (2307.3 m)

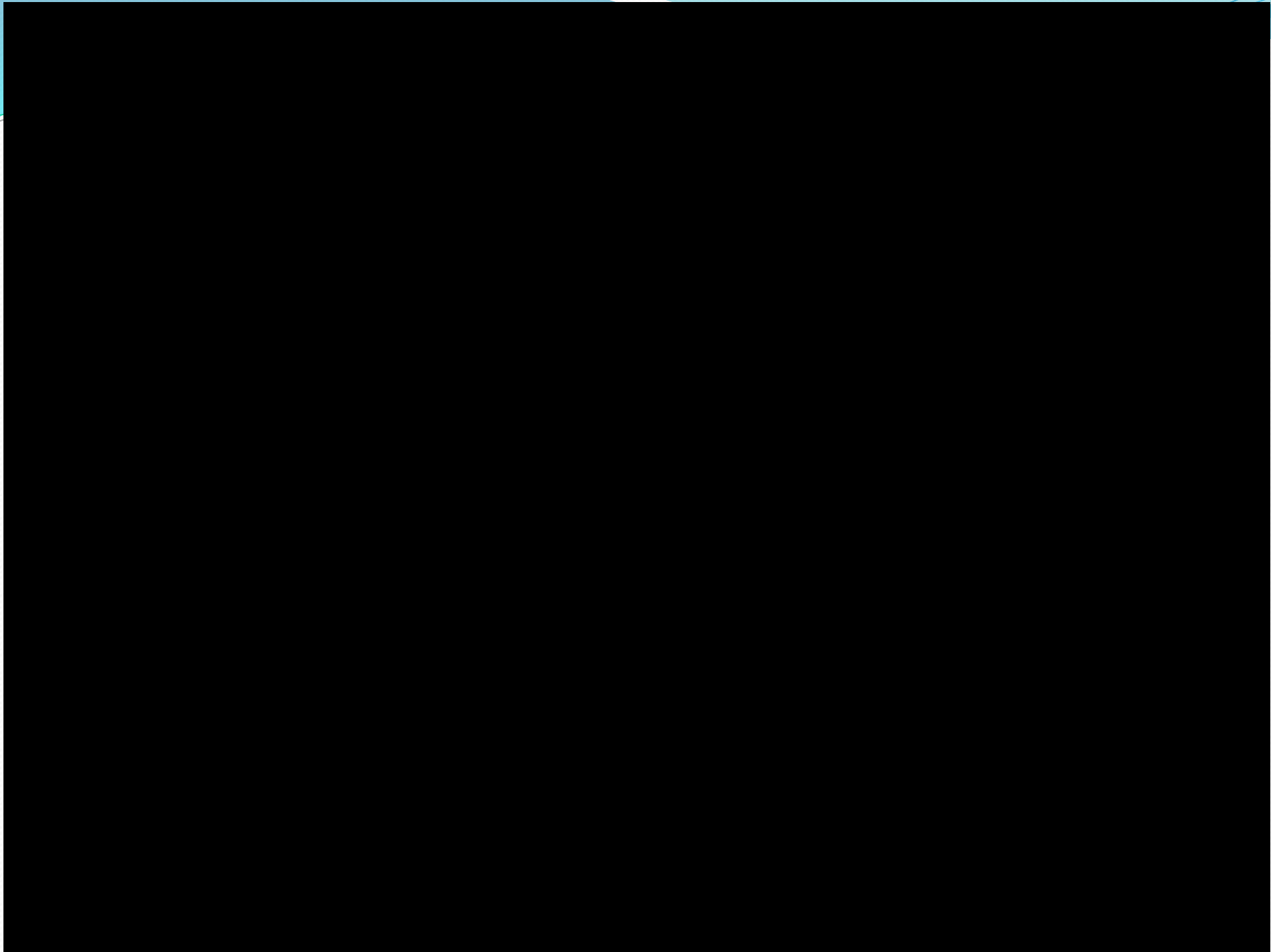
(2005 derinlik kayıtları)

2. Karot Alma

Petrol sondajında takım dizisi ve ilerleme

DST (DRILL STEM TEST)

Drill Stem Test (DST), potansiyel hidrokarbon zonların ekonomik üretim kapasitesine sahip olup olmadığını anlamaya yarayan açık kuyu testidir.

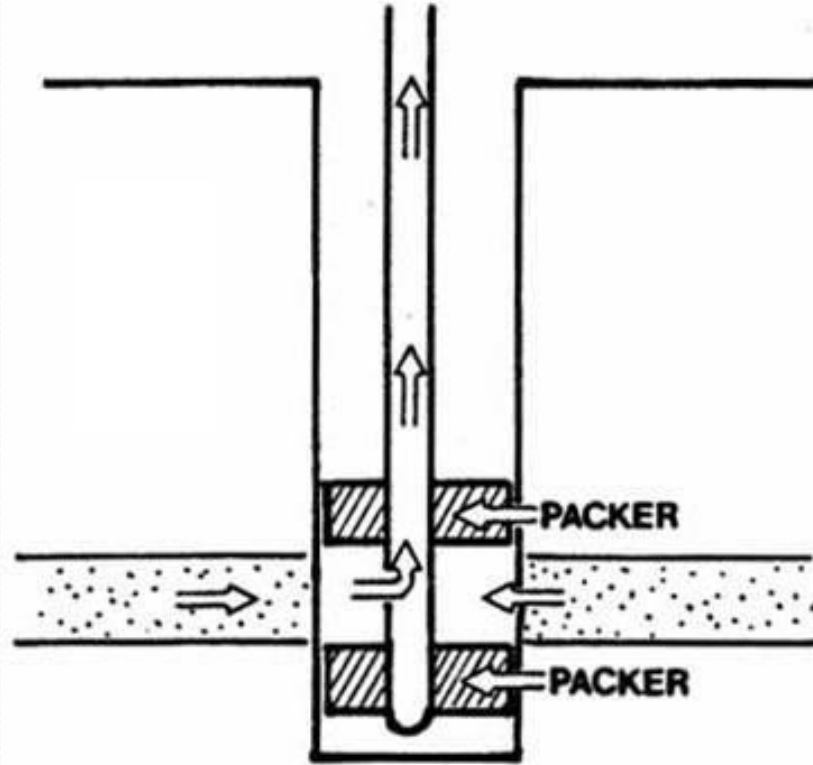
DST ile şu bilgiler elde edilir:

- Formasyonun zamana bağı olarak akışkan üretme kabiliyeti
- Formasyonun içerdığı akışkan örneği (petrol, gaz, su)
- Rezervuarın geçirgenliği ve debisi
- Basınç bilgileri
- Kuyu dibi sıcaklıkları
- Uzun süreli akış ve kapama süreleri, kuyunun akış performansı ve yakınındaki bariyerler

3. Drill Stem Test (DST)

- Çıplak kuyuda üretken formasyonlar kazılırken kuyu tabanı ile belli bir aralıkta
- Kuyuda son derinliğe ulaştıktan sonra tabandan yukarıda belli bir aralıkta çıplak kuyuda
- Boru inmiş bir kuyuda açılan delikler aralığında

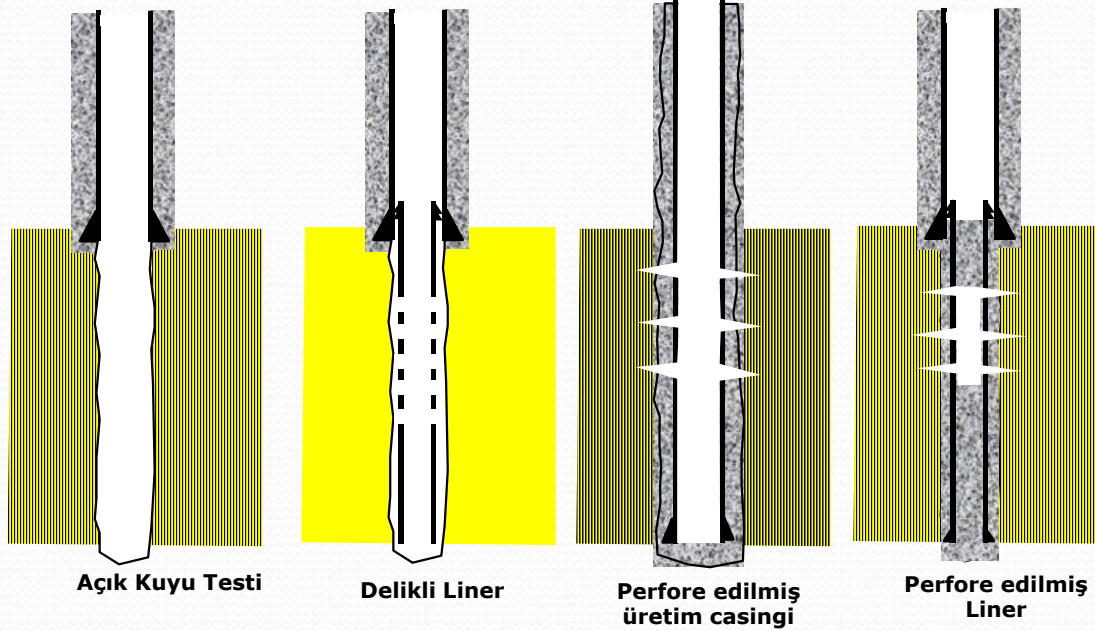

DRILL STEM TEST

Drill Stem Test

Açık Kuyu DST

Açık kuyu testi, adı üzerinde muhafaza borusu olmadan yapılan testtir. TPAO'da uygulanan yöntemdir.

DRILL STEM TEST

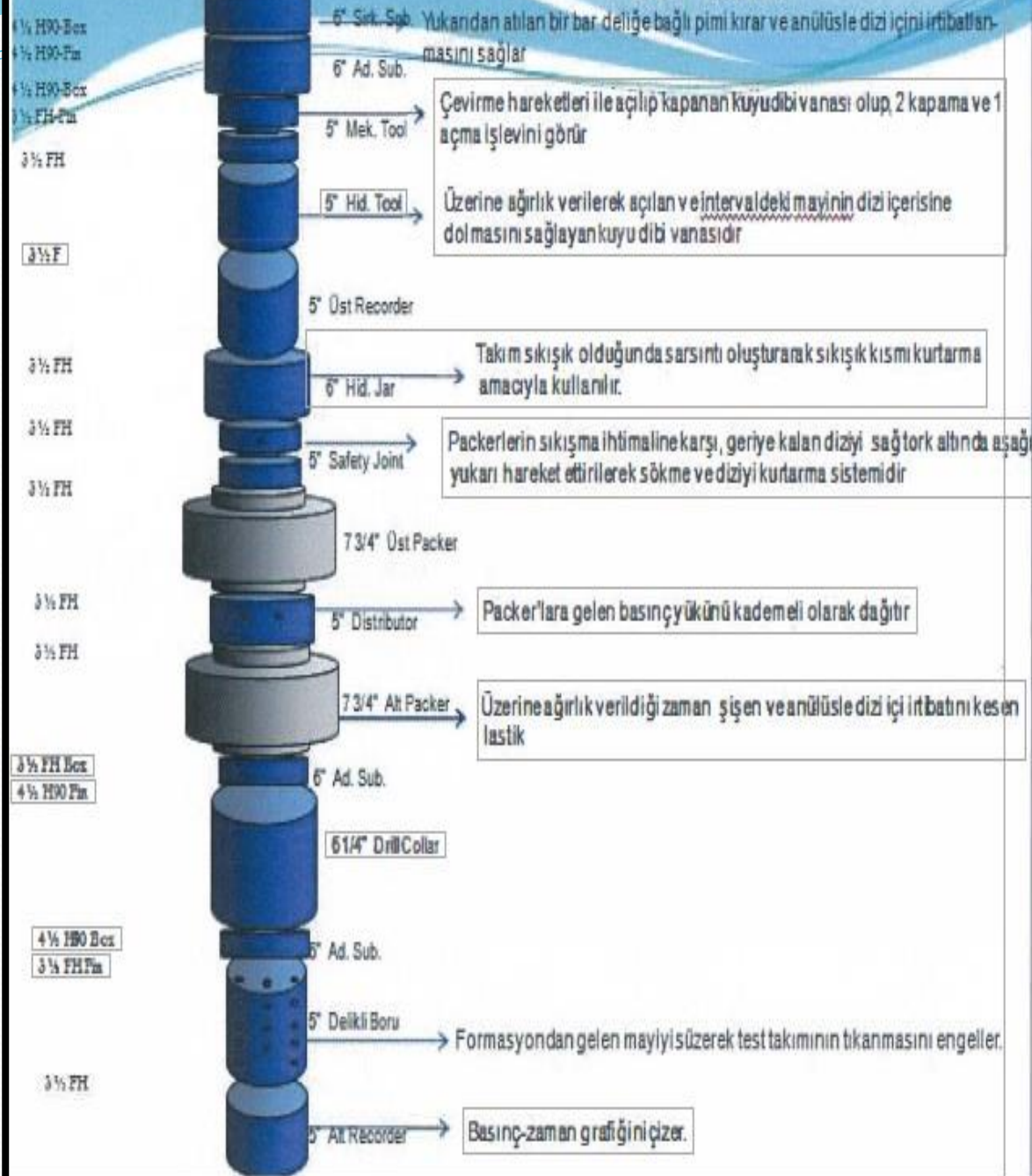
Drill Stem Test

Açık Kuyu Testi – TPAO

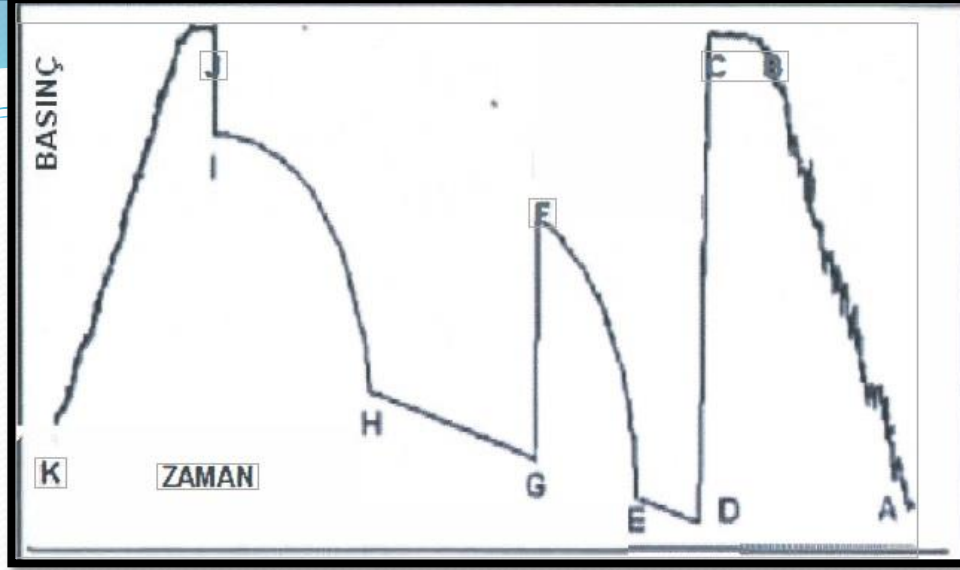
- ❖ **Test** aralığı Kuyu Jeologu tarafından belirlenir.
- ❖ Packer set yeri Kuyu Jeologu tarafından formasyonun sağlam olduğu bir yere verilir.
- ❖ Test takımı dizinin ucuna takılarak kuyuya indirilir.
- ❖ Packer'ı set etmek için diziye 10-20 ton ağırlık verilir.
- ❖ DST'ler 2 evreli yapılıdır (iki akış, iki kapama)
  1. akış: sondaj sırasında formasyona giren çamur ve filtre suyunun kusulmasıdır.
  1. kapama: rezervuar basıncı toparlanır. (Akış: 15 dk. , 1. Kapama: 30 dk.)
  2. akış: rezervuar mayisi dizi içinde yükselerek yüzeyde üfleme olarak hissedilir.
  2. kapama: rezervuar parametreleri bu evrede elde edilir. (Akış: 60 dk. , 2. Kapama: 120 dk)
- ❖ Packer setten alınarak DST sonlandırılır ve çıkışa geçilir.
- ❖ Çıkış sırasında diziden alınan mayinin cinsi belirlenir.
- ❖ Belli aralıklarla alınan mayi örnekleri analiz için laboratuara gönderilir.
- ❖ Recorder'lardan çıkartılan basınç chart'ları değerlendirilir.

<https://www.youtube.com/watch?v=xpuiyXDYUkY>

DST TAKIMI

A-B noktaları arasındaki merdiven şeklindeki çizgiler, dizini üstten boru eklenerek aşağı indirilmesi sırasında çamur ağırlığından doğan basıncın giderek artmasına karşılık gelir.

B noktasına gelindiğinde test derinliğindeki hidrostatik çamur basıncına erişilmiş olunur ki buna "ilk hidrostatik çamur basıncı" denir (IMHP)

C noktası Packer'ın kurulması (set edilmesi) sırasında çamurun sıkışmasından dolayı IHMP'den biraz fazla okunan basınçtır.

D noktasına gelindiğinde tester valf (hidrolik tool) açılmış olup "Birincil Akış" devresine geçilmiştir. Burada okunan değer "ilk akış basıncı"dır

D ve **E** noktaları arasında, yani ilk akış süresinde, formasyona gelip diziye giren akışkanın oluşturduğu basıncın zamana bağlı artışı görülmektedir

E noktası ilk akış devresinin son akış basıncıdır.

E noktasında birinci kapama evresine geçilir. **F** noktası ilk kapama devresi olup test aralığında formasyon statik basıncına ulaşmaya çalışacaktır.

F noktası ilk kapama basıncıdır.

F noktasında tekrar akışa geçilerek ikinci akışın "ilk Akış Noktası " olan **G** noktasına ulaşır.

İlk devreye benzer şekilde, ikinci akışta gelen akışkanla basınç devresinin sonunda **H** noktasına, yani ikinci akış devresinin "Son Akış Basıncı" kadar yükselir.

H ve **I** noktaları arası ikinci kapama devresidir.

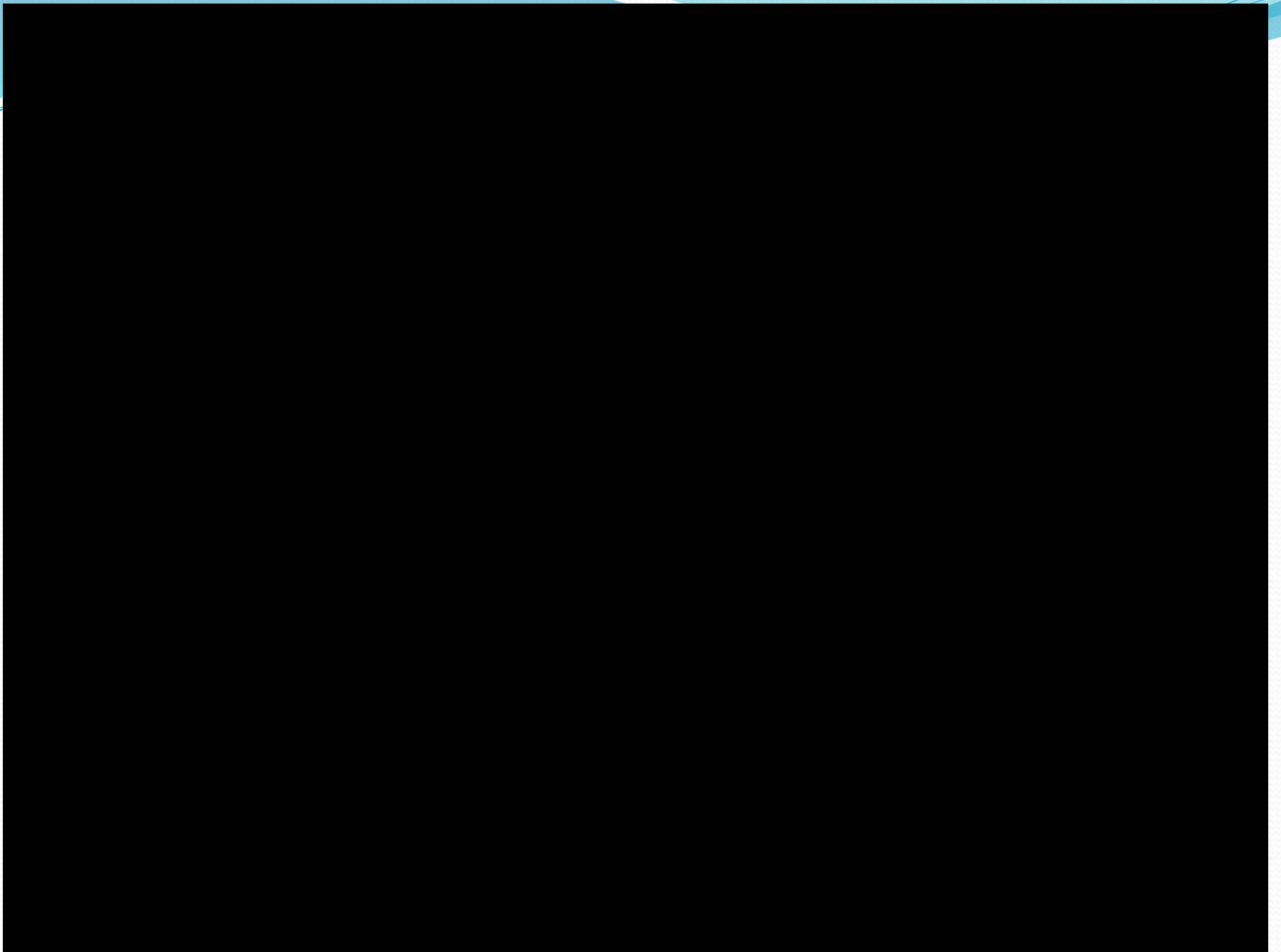
I noktası son kapama (ikinci kapama) basıncıdır.

I noktasından sonra packer setten alındığında **J** noktasında "Son Hidrolik Çamur Basıncı"na erişilir.

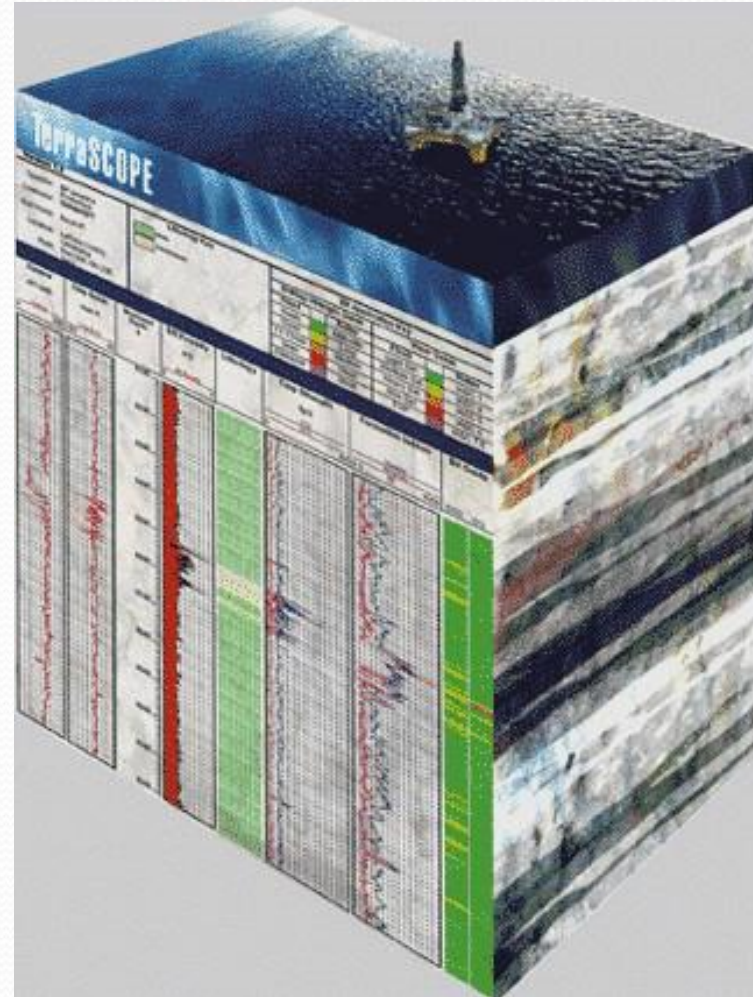
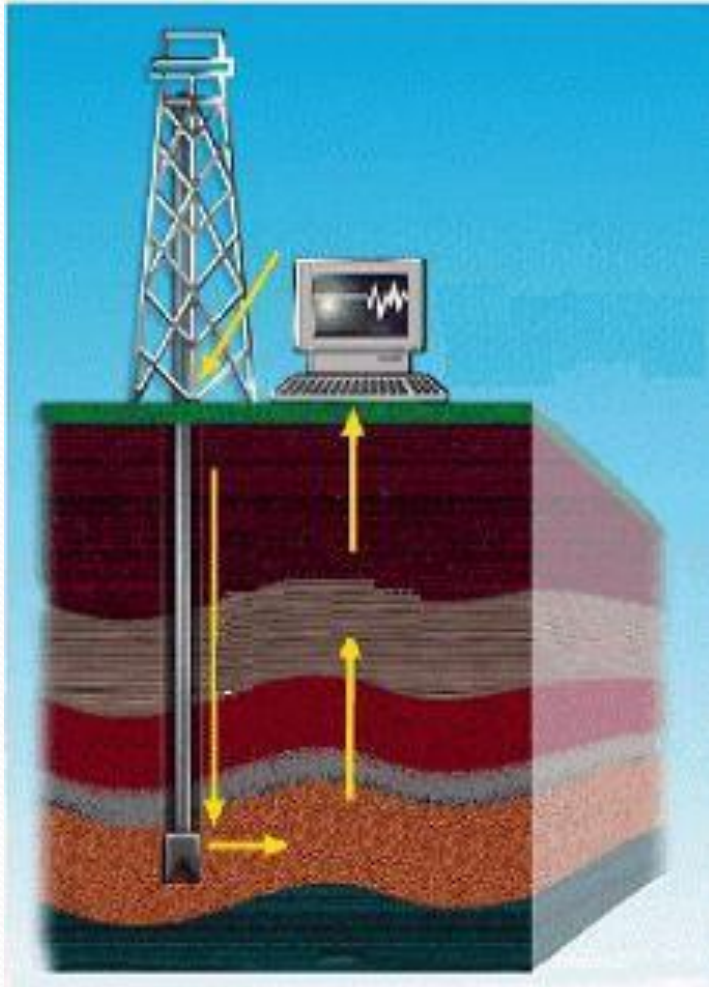
Son aşamada, dizi yukarı çıkarılırken rekorder'larca kaydedilen çamur basıncının düşmesi neticesinde **J** ile **K** noktaları arasında iniştekinin tersi yönünde merdiven şeklinde bir çizgi gözlenir.

4. Kuyu Logları

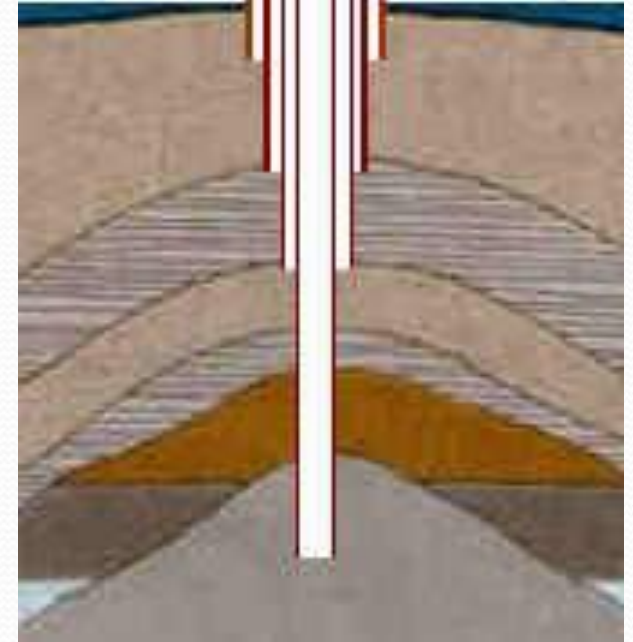
<https://www.youtube.com/watch?v=wYdO5fk2xM8>

Borulama Dizisi Tipleri

- İlk birkaç yüz metreye indirilen "**yüzey dizisi**" tatlı suyun kirlenmesini önlemek amacıyla,
- Sondaj derinleştikçe kuyudaki yıkıntılara karşı "**ara dizi**"
- İçinden üretimin yapıldığı borulamaya "**üretim dizisi**" indirilmektedir.

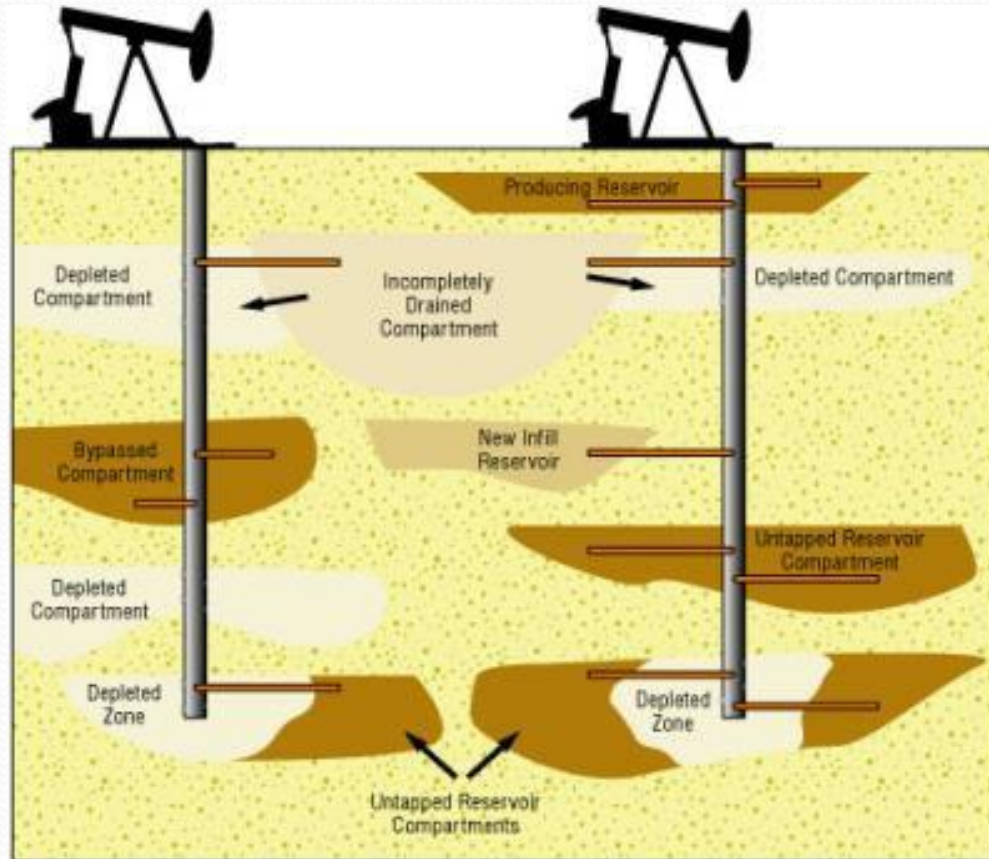
- Kuyuda çökmeyi önler
- Üst zonlardaki taze suyun kirlenmesini önler
- Üretim formasyonundan suyun çıkmasını sağlar
  - Üretimin kuyu içinden olmasını sağlar
  - Basınç kontrolünü sağlar
- Yeraltı aletlerinin yerleştirilmesinde kolaylık sağlar.

6. Borularda Delik Açma (Perforasyon)

Mermi ile Delik Açma: Bu yöntem de, mermi delicileri üzerine mermiler, delinecek uzunluğa bağlı olarak metre başına belli sayıda yerleştirilmektedir. İstenilen derinliğe indirildikten sonra yüzeyden elektriksel olarak ateşlenmektedir.

Fışkırtma ile Delik Açma: Bu yöntemde de, hedefin penetrasyonu, liner'in içe doğru çökmesi ve kısmi dağılma ile oluşan yüksek hızlı jet akışkanın çarpmasıyla olmaktadır.

Graphic courtesy of EIA

7. Asitleme

Asitleme, formasyona asit'in belli bir debi ve basınç altında enjekte edilmesidir. Amaç, kuyu duvarında oluşan kirlenmeyi ortadan kaldırmak, dolayısıyla geçirgenliği ve üretimi artırmaktadır.

Geri Çekme (Swabbing)

Bu işlemde amaç, akışın olmadığı susmuş bir kuyuda kuyudaki sıvı seviyesini düşürerek sıvının hidrostatik basıncını azaltmak, böylece formasyondan kuyu içerisine akışı sağlamaktır.

SONDAJ KESINTISI

